

Mapa soudních sporů

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

ÚZS VM

ÚŘAD PRO
ZASTUPOVÁNÍ STÁTU
VE VĚCÍCH MAJETKOVÝCH

- **zastupování státních institucí v majetkových sporech patří mezi hlavní činnosti Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM)**
- **ÚZSVM vede více než 9 tisíc právních jednání, v nichž hájí přes 536 miliard korun**
- **úspěšnost ÚZSVM v právních jednáních je 96 %**
- **ÚZSVM v roce 2015 uhájil přes 41 miliard korun**
- **ÚZSVM zastupuje desítky státních institucí a to pomocí vlastních zaměstnanců, tím dochází k milionovým úsporám**
- **ÚZSVM uzavřel za 1. pololetí letošního roku 890 dohod o zastupování jiných státních institucí, což je o 150 % více než za 1. pololetí roku 2015 a dokonce o 623 % více než za 1. pololetí roku 2014**

Vážení čtenáři,

právní zastupování státu je jednou ze základních agend našeho úřadu. V současnosti vedeme přes 9 tisíc právních jednání, v nichž hájíme neuvěřitelnou částku – přes půl bilionu korun. A hájíme ji znamenitě, neboť úspěšnost máme dlouhodobě kolem 96 %. Tuzemské soudní spory zastupujeme výhradně vlastními zaměstnanci a stát si tak nemusí najímat drahé advokátní kanceláře.

Náš úřad zastupuje státní instituce buďto povinně v zákonem vymezených případech, anebo se s nimi dohodne na zastupování v konkrétním sporu. Druhý způsob nebyl v minulosti příliš využíván, proto jsem po svém nástupu vyzvala státní instituce, aby nám předaly své majetkové soudní spory. Díky tomu došlo k několikanásobnému navýšení počtu těchto dohod. Disponujeme kvalitními právními zástupci a předávání soudních sporů představuje obrovský potenciál, jak daňovým poplatníkům šetřit výrazné prostředky. Jsem velmi ráda, že se nám to začalo dařit.

Abyste mohli lépe nahlédnout do této naší činnosti, vytvořili jsme pro vás informační materiál, který právě držíte v ruce. Věřím, že Vám přinese spoustu zajímavých informací nejen o právních sporech státu.

Kateřina Arajmu

generální ředitelka ÚZSVM

Právní jednání ÚZSVM

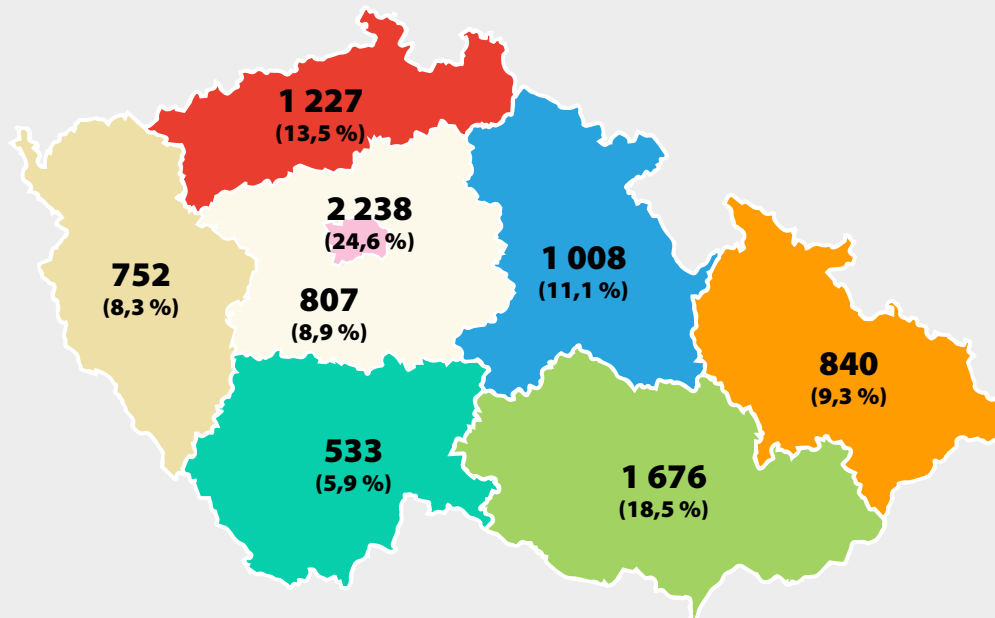
ÚZSVM zastupuje stát před soudy, rozhodčími orgány, správními úřady a jinými orgány **ve věcech týkajících se majetku státu** a v současnosti vede **9 081 právních jednání**. ÚZSVM v těchto řízeních vystupuje sám za sebe, nebo zastupuje jinou organizační složku státu (pro zjednodušení používáme termín státní instituce).

Zastupování státních institucí se děje buď povinně ze zákona, nebo na základě dohody. ÚZSVM poskytuje rovněž v zákonem vymezených případech bezplatnou právní pomoc obcím a zastupuje je před soudy.

Současná zákonná úprava však nedovoluje ÚZSVM zastupovat veškeré státní instituce, například nemůže zastupovat Lesy ČR, Ředitelství silnic a dálnic a řadu dalších. ÚZSVM proto **připravuje novelu svého zřizovacího zákona**, která by rozšířila okruh zastupovaných státních institucí.

Původní snahou ÚZSVM bylo zmapovat všechny soudní spory, jejichž účastníkem je Česká republika. Ale zjistili jsme, že stát v současnosti nedisponuje celkovými daty k podrobné analýze všech soudních sporů státu. Informace v této brožuře tak vycházejí z údajů o soudních sporech státu vedených pouze ÚZSVM a jsou aktuální k 30. 6. 2016.

ÚZSVM vede 9 081 právních jednání

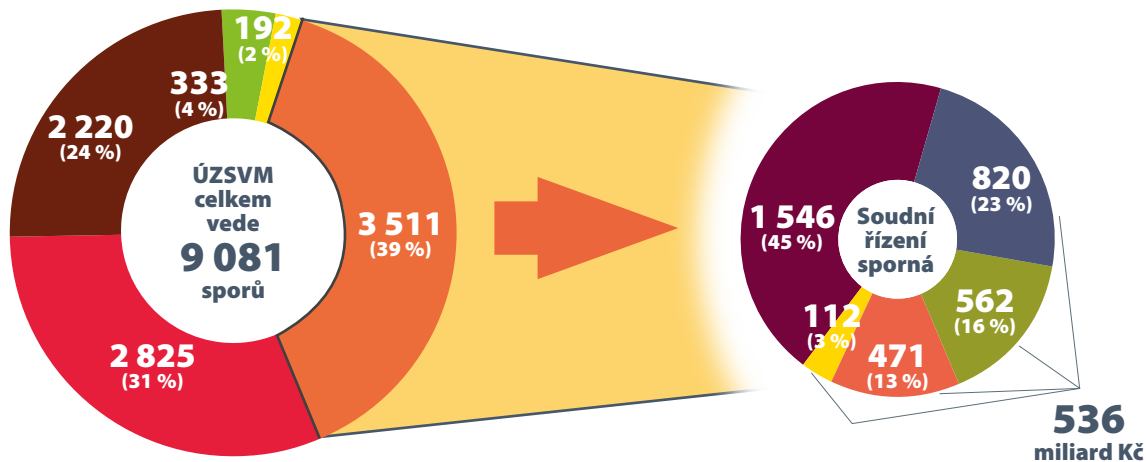
Mapa ukazuje **počet právních jednání** dle územních pracovišť ÚZSVM.

ÚZSVM v současnosti hájí státu přes 536 miliard korun

Tato částka se však týká pouze právních jednání, u kterých je předmět sporu jasně vyčíslen. ÚZSVM tedy **hájí přes půl bilionu korun jen v 1 965 sporech z celkových 9 081 sporů**. Zbýlých 7 116 sporů (tj. 78 % všech sporů) nemá určené peněžité plnění. Například spory o vlastnické právo nebo určovací žaloby tedy nejsou v celkové částce zahrnuty. Činnost právních zástupců ÚZSVM je proto daleko obsáhlejší.

Nejvíce právních jednání je vedeno jako soudní řízení sporná, konkrétně 3 511 řízení. Soudní řízení sporná se poté dělí na 20 typů, kdy pouze 4 typy obsahují oněch 1 965 sporů, u kterých je žalována částka 536 miliard korun. Jedná se o bezdůvodné obohacení, náhradu škody v majetkové oblasti, náhradu škody za nesprávný úřední postup a zaplacení peněžitého plnění.

Rozdělení právních jednání dle druhu

■ Soudní řízení sporná

■ Exekuční řízení, výkon o rozhodnutí

■ Řízení o pozůstalosti, řízení o dědictví

■ Insolvenční řízení, konkurzní řízení

■ Řízení ve věcech obchodních společností, řízení obchodního rejstříku, Trestní řízení, Zvláštní řízení soudní, Rozhodčí řízení

■ Zaplacení peněžitého plnění

■ Bezdůvodné obohacení

■ Náhrada škody za nesprávný úřední postup

■ Náhrada škody v majetkové oblasti

■ Ostatní

Délka trvání právních jednání

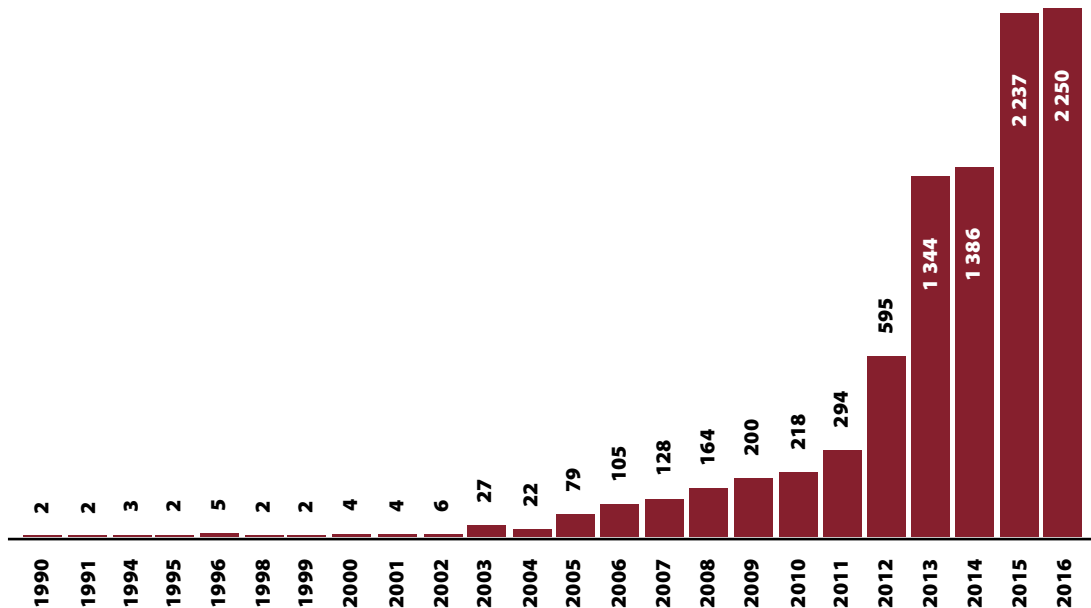
Nejvíce právních jednání začalo v posledních několika letech, **86 % všech právních jednání probíhá méně než pět let**. Ovšem najdou se i takové spory, které mají svůj začátek ještě za Československa.

Jak je možné, že se vedou soudní spory i přes 25 let?

Obecně se jedná o exekuční a insolvenční spory. Jde například o pohledávky po bývalých státních podnicích, jejichž zřizovatelem byly bývalé okresní úřady a pohledávky přešly na ÚZSVM v rámci ukončení jejich činnosti.

V tak dlouhých sporech často rozhodovaly soudy všech stupňů a to hned několikrát, včetně Nejvyššího či Ústavního soudu. V průběhu sporů se také vyměnily všechny zúčastněné osoby, ať už žalobci, žalovaní, soudci nebo advokáti. Všechny tyto skutečnosti soudní jednání bohužel protahují.

Počet neukončených právních jednání rozdělených dle roku zahájení

Zastupování státních institucí

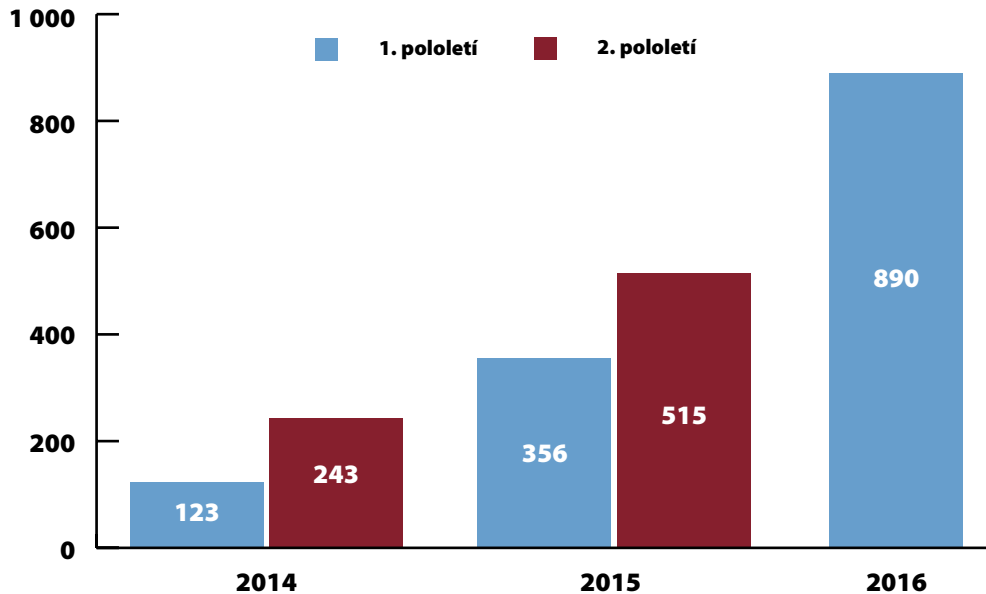
Státní instituce jsou **ze zákona povinné předat některé majetkové soudní spory** na ÚZSVM, ovšem zákonné limity jsou vysoké, například v obchodních sporech až 250 milionů korun. Krom toho je možné převzít soudní spor na základě dohody.

Jak je patrné z grafu, ÚZSVM uzavřel za **první pololetí roku 2016 více dohod** o převzetí právních sporů **než za celý rok 2015** a téměř 2,5násobně více než za celý rok 2014.

K nejčastěji zastupovaným státním subjektům ze strany ÚZSVM patří Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo financí nebo Státní pozemkový úřad. Dále pak Ministerstvo vnitra, Úřad vlády, Správa státních hmotných rezerv, Kancelář veřejného ochránce práv a další.

ÚZSVM při zastupování státních institucí v tuzemských soudních sporech využívá výhradně své vlastní zaměstnance. **Státní instituce tak nemusejí najímat drahé externí právní kanceláře**, čímž dochází k šetření značných prostředků daňových poplatníků. Navíc právní zástupci ÚZSVM dosahují skvělých výsledků. Jejich **úspěšnost v právních jednáních je 96 procent**.

Počet uzavřených dohod o zastupování státních institucí

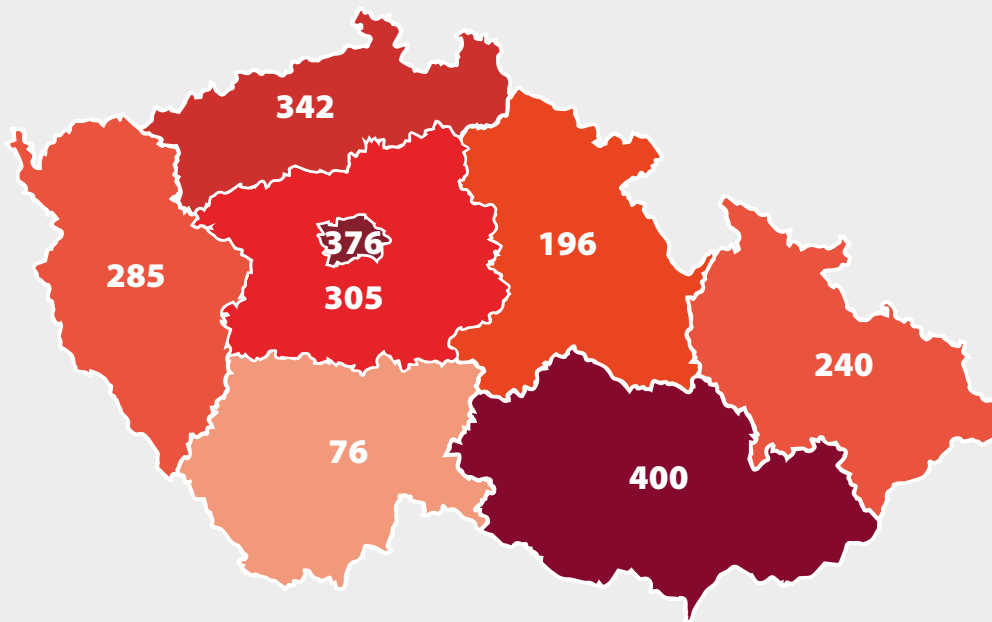

Mapa státního dědictví

ÚZSVM vede 2 220 právních jednání týkajících se dědictví. **Nejčastějšími případy jsou tzv. odúmrťe**, kdy příslušné dědictví nenabude žádný zákonný ani závětní dědic a majetek tak připadá státu zastoupenému ÚZSVM. Celkem vede ÚZSVM 1 398 jednání ohledně odúmrťí. Dalšími typy právního jednání jsou například dědická smlouva či závěť, na jejichž základě je majetek odkázán přímo státu.

Státu připadají z dědického řízení nejrůznější druhy majetku: **od drobných předmětů až po byty a domy**, občas i domácí zvířata. Velmi často jsou však byty či budovy ve značně špatném technickém a hygienickém stavu. Převážná část bytového zařízení je bezcenná a je likvidována odvozem na veřejné skládky. Jedná se o staré a poškozené bytové vybavení, staré šatstvo, kuchyňské náčiní či zbytky potravin.

Hospodaření s majetkem z dědictví je v posledních letech stále náročnější, neboť přibývá případů, kdy dědictví je předlužené a nenajdou se dědici anebo dědici své dědictví odmítají. Důvodem je, že zemřelý po sobě zanechá více dluhů než majetku a dědictví je tzv. předlužené. Likvidace předlužených dědictví tak negeneruje příjem do státní pokladny a je pro stát naopak zátěží. ÚZSVM také za zemřelé **hradí důstojný pohřeb či pobyt v nemocnicích**.

Mapa ukazuje **počet řízení o pozůstalosti a řízení o dědictví** dle jednotlivých územních pracovišť ÚZSVM.

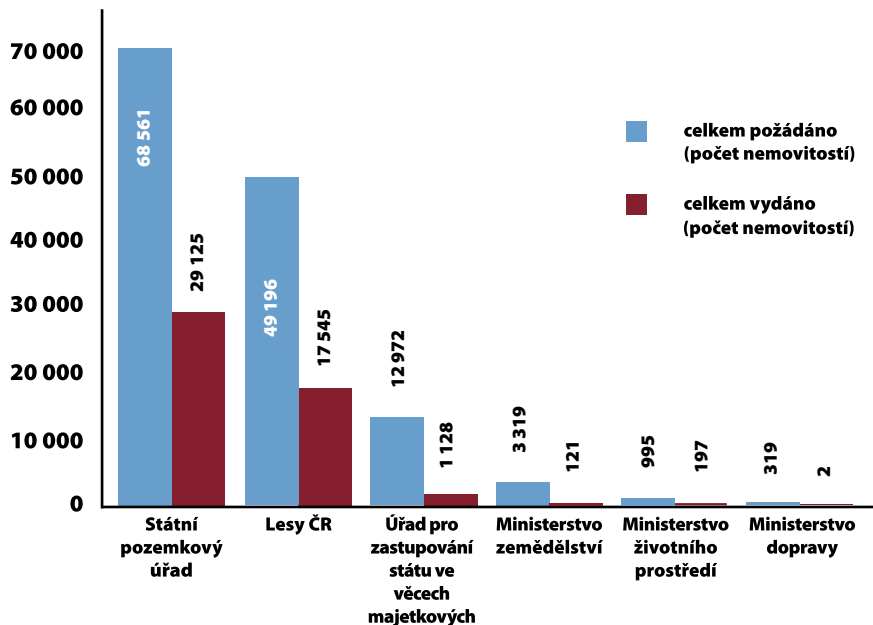
Církevní restituce

Na základě majetkového vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi byl **stát vyzván k vydání celkem 138 607 nemovitostí**. Z toho bylo vyhověno více než třetině případů a církve prozatím získaly dohromady 48 350 nemovitostí po celé republice. Podle zákona schváleného v roce 2013 by měly církve získat **majetek v hodnotě 75 miliard korun** a navíc jim bude **vyplaceno ještě téměř 60 miliard korun** jako kompenzace za majetek, jenž nebude z různých důvodů vydán.

Nejvíce nemovitostí bylo požadováno po Státním pozemkovém úřadu, státním podniku Lesy ČR a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Pokud církví nárokovaný majetek není vydán, může církev podat žalobu k soudu na jeho vydání.

Počet požadovaných a vydaných nemovitostí v rámci církevních restitucí

Data k 31. 3. 2016

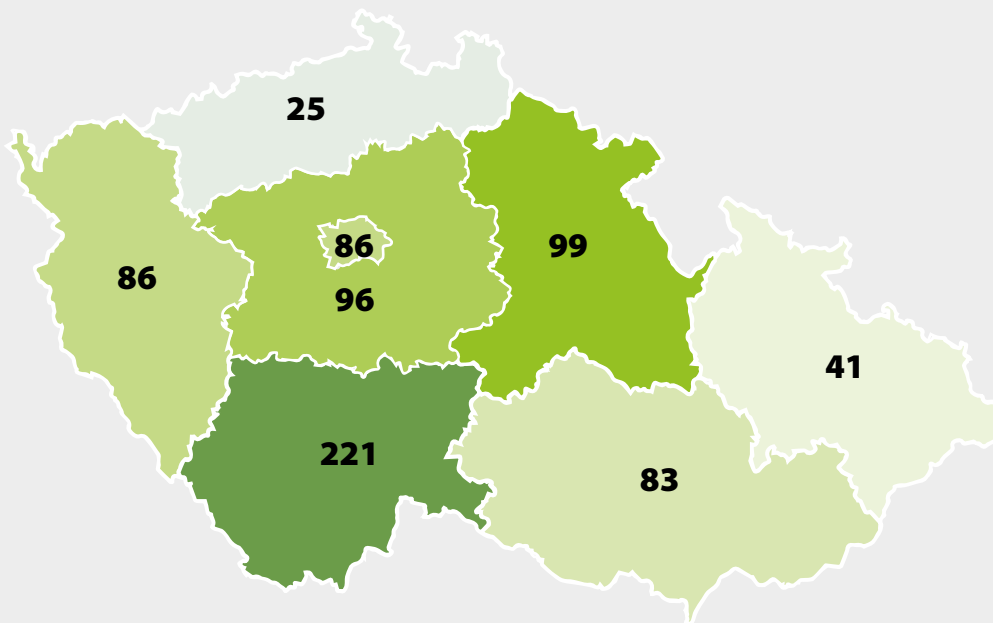
Mapa církevních sporů

ÚZSVM vede **celkem 737 sporů o vydání církevního majetku**. V některých sporech hájí ÚZSVM majetek, který má ve své vlastní správě, ale ve většině sporů (395) hájí ÚZSVM jiné státní instituce, až na výjimky jde o Státní pozemkový úřad.

Koncentrace analogických sporů u jedné instituce by byla nejefektivnějším způsobem hájení zájmů státu, současná zákonná úprava ovšem neumožňuje zastupování například státního podniku Lesy ČR. I proto ÚZSVM v současné době chystá novelu svého zřizovacího zákona tak, aby mohl zastupovat všechny státní instituce.

U církevních sporů je dosud úspěšnější ÚZSVM než církev. Ve více než polovině dosavadních rozsudků o církevních sporech bylo rozhodnuto ve prospěch státu.

Zdaleka nejvíce církevních sporů vede ÚZSVM v jižních Čechách, důvodem je zejména velký počet církevních žalob na vydání pozemků v okrese Český Krumlov.

Mapa ukazuje **počet soudních sporů o církevních nárocích**
dle jednotlivých územních pracovišť ÚZSVM

Perličky, zajímavosti

Nejvyšší „požadovaná“ suma po státu – 336 000 000 000 Kč

Kyperská společnost žádá u soudu uznání pravosti platebních příkazů a dalších listin ve výši téměř 14 miliard amerických dolarů, tedy přes 336 miliard korun. Počátkem 90. let totiž údajně českému státu poskytovala poradenství ohledně výstavby dálnic. Dokazovat to mají platební příkazy a další listiny údajně podepsané někdejším federálním ministrem a jeho tehdejším náměstkem. ÚZSVM všechny nároky odmítá a prozatím vítězí. Žaloba byla v prvoinstančním řízení zamítnuta, protistrana se však odvolala.

Nejdéle trvající soudní spor – 26 let (spor začal v roce 1990)

Jedná se o pohledávku soudně vymáhanou od roku 1990 po dlužníku R. H., která na ÚZSVM přešla po Okresním úřadu Ústí nad Labem. Pohledávka je průběžně umořována srážkami z příjmu dlužníka. Dlužník je však několikanásobně trestaná osoba, kdy z hlediska srážek záleží na tom, jestli je ve vězení zaměstnán, či nikoliv. Vzhledem k tomu, že se jedná o pohledávku vzniklou v souvislosti s trestnou činností, nelze jí podle zákona prominout.

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) je organizační složkou státu. Úřad vznikl k 1. 7. 2002 a mezi jeho základní agendy patří **zastupování státu v majetkových právních jednáních, hospodaření s vymezeným státním majetkem a dislokační agenda**. ÚZSVM svou činnost vykonává prostřednictvím regionálních pracovišť – 8 územních a 45 odloučených.

Mapa soudních sporů navazuje na **Mapu majetku státu**, kterou vytvořil ÚZSVM v roce 2015. Jedná se o jedinečný projekt **analyzující veškeré nemovitosti ve vlastnictví státu**, a to z mnoha pohledů – například dle druhu, teritoria a jednotlivých státních subjektů.

ÚZSVM v číslech

- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových **spravuje 265 359 položek movitého i nemovitého majetku** v účetní hodnotě přibližně **18,8 miliardy** korun.
- ÚZSVM se **stará o 35 budov a 251 pozemků**, které jsou vedeny jako **kulturní památky**.
- ÚZSVM vede **9 081 právních jednání** v souhrnné hodnotě **přes 536 miliard korun** s úspěšností více než 96 procent.
- V roce 2015 ÚZSVM do státního rozpočtu **odvedl rekordní příjmy**, které dosáhly téměř **dvou miliard** korun. Jednalo se o příjmy převážně z prodejů majetku, dále příjmy z pronájmů majetku a ostatní nedaňové příjmy, které jsou nejčastěji vázané na tzv. odúmrť.
- V roce 2015 ÚZSVM dosáhl jak **rekordně nejvyšších příjmů, tak i nejnižších výdajů** v celé svojí historii. V meziročním porovnání klesly výdaje téměř o 200 milionů korun.
- V roce 2016 získal ÚZSVM **prestižní cenu OTEVŘENO** za řadu přijatých opatření ke **zvýšení transparentnosti a omezení korupce**

ÚŘAD PRO
ZASTUPOVÁNÍ STÁTU
VE VĚCÍCH MAJETKOVÝCH

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

www.uzsvm.cz

2016